ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Jakuba Camrdy, JUDr. Zdeňka Kühna, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Jana Passera, a JUDr. Petra Průchy, v právní věci navrhovatele: **vláda České republiky**, se sídlem Praha 1, nábř. E. Beneše 4, za kterou jedná na základě pověření JUDr. Václav Henych, ředitel odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra, se sídlem nám. Hrdinů 3, Praha 4, proti odpůrkyni: **Karlovarská občanská alternativa**, se sídlem Zámecký vrch 37, Karlovy Vary, v řízení o návrhu na pozastavení činnosti politického hnutí,

takto:

I. Návrh na pozastavení činnosti **politického hnutí Karlovarská občanská alternativa**, se sídlem Zámecký vrch 37, Karlovy Vary, **se zamítá.**

II. Odpůrkyni **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Dne 18. 10. 2011 podala u Nejvyššího správního soudu vláda České republiky (dále jen „navrhovatel“) návrh na pozastavení činnosti politického hnutí Karlovarská občanská alternativa, se sídlem Zámecký vrch 37, Karlovy Vary (dále jen „odpůrkyně“) podle

ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o politických stranách“). Tento návrh odůvodnil navrhovatel tím, že odpůrkyně nepředložila Poslanecké sněmovně ve stanovených termínech výroční finanční zprávu za rok 2009 v úplnosti stanovené zákonem a dále nepředložila finanční zprávu za rok 2010 vůbec. Odpůrkyně tak nesplnila zákonné povinnosti stanovené v § 18 zákona o politických stranách, přičemž nesplnění těchto povinností představuje zvláštní a samostatný důvod, pro který může Nejvyšší správní soud rozhodnout o pozastavení činnosti politického hnutí.

Odpůrkyně ve svém vyjádření ze dne 27. 10. 2011 k návrhu konstatovala, že dne 18. 3. 2010 Poslanecké sněmovně ČR zaslala Výroční finanční zprávu za rok 2009, ale jak se nyní ukazuje, neúplnou. Proto k vyjádření připojila účetní závěrku za rok 2009 a finanční zprávu za rok 2009. Dále uvedla, že dne 29. 3. 2011 poslala v řádném termínu Výroční finanční zprávu, účetní závěrku i zpráv u auditora za rok 2010 Nejvyššímu správnímu soudu do Brna, ne Poslanecké sněmovně ČR. Vše se snažila napravit 5. 5. 2011, kdy vše poslala do Parlamentu ČR, ale pouze v kopiích. Proto dne 10. 10. 2011 veškerý materiál (snad kompletní) opět v originálech zaslala Poslanecké sněmovně ČR. V příloze připojila celo Výroční finanční zprávu za rok 2010, s tím, že zpráva auditora by v originále již na Nejvyšším správním soudu měla být.

Z obsahu spisu soud zjistil následující pro danou věc relevantní skutečnosti:

Z usnesení Poslanecké sněmovny č. 1677 ze 78. schůze (16. 4. 2010) a č. 474 ze 16. schůze (5. 5. 2011), vyplynulo, že odpůrkyně nesplnila svoji zákonnou povinnost předložit Poslanecké sněmovně ve stanovených termínech výroční finanční zprávu za rok 2009 v úplnosti stanovené zákonem, a dále předložit finanční zprávu za rok 2010.

K žádosti Nejvyššího správního soudu sdělil dne 7. 12. 2011 Kontrolní výbor Poslanecké sněmovny, že politické hnutí Karlovarská občanská alternativa předložilo Poslanecké sněmovně dne 10. 11. 2011 doplnění své neúplné výroční finanční zprávy za rok 2009, a výroční finanční zprávu za rok 2010 předložilo dodatečně dne 6. 5. 2011. Dále uvedl, že výše uvedenou dodatečně předloženou výroční finanční zprávou za rok 2010 a doplněním neúplné finanční zprávy za rok 2009 politického hnutí Karlovarská občanská alternativa, spolu s ostatními výročními finančními zprávami předloženými po zákonem stanoveném termínu, bude Poslanecká sněmovna projednávat v souladu s § 20a odst. 4 zákona o politických stranách v dubnu 2012.

Z výročních finančních zpráv odpůrkyně, které Kontrolní výbor Poslanecké sněmovna ke svému sdělení k žádosti soudu v kopii předložil, je především zřejmé, že odpůrkyně postupně předložila Poslanecké sněmovně kompletní „Výroční finanční zprávy politického hnutí podle § 18 odst. 1 a 3 zákona č. 424/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů“ za roky 2009 a 2010, včetně zpráv auditora o ověření účetních závěrek za uvedené roky, které jsou bez výhrad, zpracovaných dne 11. 3. 2010 a 21. 3. 2011 auditorkou Ing. J. N., Ph.D.

Nejvyšší správní soud na základě takto provedených skutkových zjištění dospěl k závěru, že návrh na pozastavení činnosti odpůrkyně není v projednávaném případě důvodný.

Ustanovení § 15 odst. 1 zákona o politických stranách zakládá příslušnost Nejvyššího správního soudu rozhodovat o rozpuštění strany a hnutí, pozastavení činnosti strany a hnutí a o znovuobnovení jejich činnosti. Návrh podá vláda; pokud tak neučiní do 30 dnů od doručení podnětu, může návrh podat prezident republiky. O návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí, pozastavení nebo znovuobnovení jejich činnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud v řízení podle části třetí, hlavy druhé, dílu pátého soudního řádu správního. Podle ustanovení § 96 s. ř. s. rozhoduje o návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí soud podle skutkového stavu, který tu je v době rozhodnutí soudu.

Podle ustanovení § 4 písm. a) zákona o politických stranách nemohou vznikat a vyvíjet činnost strany a hnutí, které porušují ústavu a zákony nebo jejichž cílem je odstranění demokratických základů státu. Z ustanovení § 18 odst. 1 stejného zákona vyplývá povinnost stran a hnutí předložit každoročně do 1. dubna Poslanecké sněmovně k informaci výroční finanční zprávu v členění konkretizovaném pod body a) až f) tohoto ustanovení. Podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona může být činnost strany a hnutí rozhodnutím soudu pozastavena, jestliže jejich činnost je v rozporu s § 1 až 5, § 6 odst. 5 a § 17 až 19 nebo se stanovami.

Z údajů obsažených ve spisu (konkrétně z citovaných usnesení Poslanecké sněmovny) je zřejmé, že odpůrkyně skutečně nesplnila zákonem uložené povinnosti, když opakovaně v zákonem stanoveném termínu nepředložila příslušnému orgánu, tj. Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, výroční finanční zprávy za roky 2009 a 2010, buďto v úplnosti nebo vůbec, a nesplnila tak zákonnou povinnost stanovenou v ustanovení § 18 odst. 1 zákona o politických stranách, přičemž nesplnění této povinnosti představuje zvláštní a samostatný důvod, pro který může Nejvyšší správní soud rozhodnout o pozastavení činnosti strany či hnutí. Nejvyšší správní soud nicméně musel při projednávání dané věci vzít v potaz zejména znění shora citovaného ustanovení § 96 s. ř. s., podle něhož o návrhu na pozastavení činnosti politické strany nebo politického hnutí rozhoduje soud podle skutkového stavu, který tu je v době rozhodnutí soudu. Primárním smyslem institutu pozastavení činnosti politické strany je totiž vytvořit právní rámec pro nápravu vadného stavu, a pokud k této nápravě ve stanovené lhůtě nedojde, k následnému podání návrhu na rozpuštění strany. Za situace, kdy politická strana po podání návrhu na pozastavení činnosti svým aktivním jednáním vadný stav sama napraví, je však zjevně protismyslné její činnost pozastavovat, neboť v opačném případě by nebyl respektován účel uvedeného právního institutu.

Shora nastíněný právní názor přitom Nejvyšší správní soud již vyslovil ve svém rozhodnutí ze dne 22. 7. 2004, č. j. Pst 12/2003 - 48 (č. 348/2004 Sb. NSS). Zdejší soud v této souvislosti neshledal v projednávané věci důvod se od právního názoru vysloveného v tomto rozhodnutí odchýlit. Jak je shora již uvedeno, odpůrkyně dodatečně předložila své kompletní výroční finanční zprávy, včetně zpráv auditora o ověření účetnících závěrek. Pro danou věc přitom dále není podstatné, že zatím nebylo přijato příslušné usnesení

Poslanecké sněmovny, které by konstatovalo úplnost předmětných výročních finančních zpráv odpůrkyně. Z textu zákona o politických stranách lze dovodit, že výroční finanční zprávy jsou Poslanecké sněmovně předkládány „k informaci“ a slouží zejména k naplnění principu transparentnosti financování politických stran jakožto základních prvků, na kterých je založen celý politický systém. Jak již Nejvyšší správní soud konstatoval ve shora citovaném rozhodnutí ze dne 22. 7. 2004, č. j. Pst 12/2003 - 48 (č. 348/2004 Sb. NSS), *„význam usnesení Poslanecké sněmovny o tom, že strana odstranila protizákonný stav, je dán v případě, kdy již došlo k pravomocnému pozastavení činnosti této strany a kdy tímto usnesením byla stanovená povinnost Poslaneckou sněmovnou uznána za splněnou. Tímto rozhodnutím se činnost strany považuje za řádně obnovenou (§ 14 odst. 3 zákona o politických stranách). V případě, kdy k pozastavení činnosti nedošlo a byl v tomto směru toliko podán příslušný návrh, takovýto význam usnesení Poslanecké sněmovny nemá a není důvodné, aby soud vyčkával schválení tohoto usnesení, tzn. Aby fakticky podmiňoval rozhodnutí ve věci předmětným rozhodnutím Poslanecké sněmovny. Pro takový postup není dána zákonná opora a nebyl by ani v souladu s účelem zákona. O tom svědčí kupř. ustanovení § 20a odst. 2 písm. c) zákona o politických stranách, podle něhož výplatu příspěvku na činnost Ministerstvo financí pozastaví, jestliže „byla podána žaloba podle § 15“. Je tedy zřejmé, že již samotné podání návrhu na pozastavení činnosti politické strany může v konkrétním případě pro dotčenou stranu představovat významný zásah do její činnosti a je proto nanejvýš důležité o těchto návrzích rozhodovat bez zbytečného odkladu. Vyčkávání na příslušné rozhodnutí Poslanecké sněmovny by takovýto zbytečný odklad mohlo představovat, přičemž tuto otázku je navíc nutno vidět i v ústavním kontextu dělby státní moci, kdy je zásadně nevhodné, aby nezávislý soudní orgán de facto podmiňoval svoje rozhodnutí předchozím vydáním rozhodnutí orgánu moci zákonodárné.“*

Lze tedy uzavřít, že odpůrce dodatečně doplnil svou výroční finanční zprávu za rok 2009 a předložil svou výroční finanční zprávu za rok 2010, jejichž úplnost z hlediska zákona o politických stranách bude Poslanecká sněmovna teprve hodnotit. V souladu se shora uvedeným právním názorem proto v projednávané věci Nejvyšší správní soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku.

Výrok o nákladech řízení se opírá zejména o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 60 odst. 7 téhož zákona. Neúspěšný navrhovatel právo na náhradu nákladů řízení podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. nemá. V případě úspěšného odpůrce, byť náhradu nákladů nepožadoval ani nevyčíslil, nicméně v souvislosti s tímto řízením náklady vzniknout mohly (zejména vyjádření zástupce k návrhu apod.). Jak se ovšem podává ze shora uvedeného ustanovení § 60 odst. 7 s. ř. s., jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, může soud výjimečně rozhodnout o tom, že se náhrada nákladů účastníkům nebo státu zcela nebo zčásti nepřiznává. V této souvislosti považuje soud za vhodné připomenout specifika soudního řízení ve věcech politických stran a politických hnutí. Vzhledem k výše již opakovaně citovanému ustanovení § 96 s. ř. s., které je pro řízení před správními soudy spíše výjimkou, soud mimo jiné i o návrhu na pozastavení činnosti politického hnutí rozhoduje podle skutkového stavu, který tu je v době rozhodnutí soudu. Může tak dojít k situaci, což je ostatně i příklad projednávané věci, kdy je návrh podán zjevně důvodně, nicméně odpůrci je dán časový prostor pro dodatečné splnění svých zákonných povinností, v důsledku čehož pak ještě před stvrzením samotného splnění těchto povinností Poslaneckou sněmovnou může dojít k zamítnutí

návrhu soudem, a tím i k „plnému úspěchu“ odpůrce. Přiznat náhradu nákladů řízení odpůrci by nicméně za těchto okolností znamenalo „trestat“ navrhovatele za plnění jeho zákonných povinností v podobě podání návrhu. Soud proto v tomto ohledu uzavírá, že postup odpůrce v dané věci nepochybně představuje důvod zvláštního zřetele hodný ve smyslu ustanovení § 60 odst. 7 s. ř. s., kdy se náhrada nákladů řízení úspěšnému odpůrci nepřizná.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** řádné opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. března 2012

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu